

DOI: 10.33270/05257004.9

УДК 342.9:351.74:343.85

ГОРБУНОВА Оксана*

кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-0722-6867>

Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені ст. 178 КУпАП, під час воєнного стану: теоретичний і практичний аналіз

Анотація. У статті всебічно проаналізовано з теоретичного і практичного погляду адміністративну відповідальність за правопорушення, передбачені ст. 178 Кодексу України про адміністративні правопорушення, з огляду на особливості правового режиму воєнного стану, запровадженого у зв'язку зі збройною агресією російської федерації. Акцентовано, що поява особи в стані алкогольного сп'яніння в публічних місцях або розпивання алкогольних напоїв у заборонених місцях у воєнний час становить підвищену суспільну небезпеку, оскільки може зумовлювати порушення комендантських обмежень, ускладнювати реагування на сигнали повітряної тривоги та створювати додаткові ризики для громадської безпеки. Проаналізовано динаміку правопорушень у 2022–2024 роках, яка свідчить про суттєве збільшення їх кількості, передусім у регіонах, наближених до зон ведення бойових дій. Висвітлено особливості діяльності Національної поліції України щодо виявлення, фіксації та документування таких правопорушень, зокрема проблеми формального підходу до складання протоколів, недостатності відеофіксації та складнощів у підтвердженні повторності діянь. Увагу зосереджено на аналізі актуальної судової практики Єдиного державного реєстру судових рішень, яка демонструє тенденцію до суворішого оцінювання поведінки осіб у стані сп'яніння під час воєнного стану та посилення вимог до доказової бази. На основі порівняння із законодавством Польщі, Литви та Німеччини запропоновано напрями вдосконалення українського законодавства та практики правозастосування, як-от: уточнення переліку заборонених місць, підвищення санкцій, запровадження обов'язкової відеофіксації та розширення превентивних повноважень поліції. Сформульовано висновок про нагальну потребу комплексного оновлення підходів держави до протидії алкогольним правопорушенням під час воєнного стану.

Ключові слова: адміністративна відповідальність; громадський порядок; алкогольне сп'яніння; воєнний стан; Національна поліція; правопорушення.

Історія статті:

Отримано: 11.08.2025

Переглянуто: 17.09.2025

Прийнято: 20.10.2025

Рекомендоване посилання:

Горбунова О. Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені ст. 178 КУпАП, під час воєнного стану: теоретичний і практичний аналіз. *Наука і правоохорона*. 2025. Вип. 4 (70). С. 88–95. DOI: 10.33270/05257004.9

*Відповідальний автор

Вступ

Забезпечення громадського порядку та безпеки під час воєнного стану є одним із ключових завдань держави та її правоохоронних органів. Запровадження воєнного стану в Україні у зв'язку зі збройною агресією російської федерації супроводжується значним підвищенням ризиків для публічної безпеки, посиленням соціальної напруги та трансформацією поведінкових моделей громадян. У таких умовах особливого значення набуває превентивна діяльність Національної поліції України, спрямована на недопущення правопорушень, що можуть створити загрозу для життя, здоров'я та безпеки населення.

Однією з актуальних категорій правопорушень у цей період є діяння, передбачені ст. 178 КУпАП, зокрема розпивання пива, алкогольних та слабоалкогольних напоїв у заборонених місцях, а також поява в громадських місцях у стані алкогольного сп'яніння. Під час воєнного стану такі діяння набувають підвищеної суспільної небезпеки, адже можуть впливати на здатність громадян реагувати на сигнали повітряної тривоги, дотримуватися комендантської години, виконувати законні вимоги працівників поліції та уникати небезпечних ситуацій.

Огляд літератури

Проблематику адміністративної відповідальності під час забезпечення громадського порядку послідовно висвітлено в наукових дослідженнях. Зокрема, В. К. Колпаков (2011) аналізує фундаментальні засади адміністративно-деліктного права, акцентуючи на механізмах притягнення до відповідальності. Ю. П. Битяк та О. М. Бандурка (2019) підкреслюють роль адміністративно-правових засобів у підтриманні публічної безпеки в діяльності правоохоронних органів. Подальший розвиток підходів до правового регулювання у цій сфері простежується у працях М. І. Іншина (2020), що підтверджує сталість наукового інтересу до проблематики забезпечення громадського порядку.

Окремі питання, пов'язані з появою осіб у стані алкогольного сп'яніння в громадських місцях, досліджували в контексті превентивної діяльності поліції та дотримання норм громадської моралі. Проте зазначені праці були підготовлені до початку повномасштабної війни й не враховують специфіку правового режиму воєнного стану та пов'язаних із ним додаткових обмежень для населення.

Наукових робіт, що всебічно аналізують правозастосування ст. 178 КУпАП у період збройної агресії РФ, на сьогодні практично немає. Це обумовлює потребу в сучасному комплексному дослідженні цієї проблематики з

огляду на статистику, судову практику та зміни в діяльності Національної поліції.

Попри наявність праць, присвячених адміністративній відповідальності та забезпеченню громадської безпеки, низка аспектів правозастосування ст. 178 КУпАП в умовах воєнного стану залишається недостатньо дослідженою. По-перше, не вивчено зміну суспільної небезпеки діянь, пов'язаних із появою у стані алкогольного сп'яніння у період дії воєнного стану. По-друге, бракує комплексних праць щодо особливостей діяльності Національної поліції у воєнний час, зокрема стосовно документування правопорушень та розширення превентивних повноважень. По-третє, науковці ще не досліджували статистичні тенденції 2022–2024 років, які демонструють суттєве зростання кількості протоколів за ст. 178 КУпАП. По-четверте, бракує аналізу судової практики ЄДРСР у воєнний період, у якій виявлено численні труднощі щодо доказування та кваліфікації складу правопорушення.

Метою статті є комплексний науковий аналіз адміністративної відповідальності за правопорушення, передбачені ст. 178 КУпАП з огляду на особливості правового режиму воєнного стану. Для цього передбачено виконання таких завдань:

- 1) охарактеризувати правову природу та особливості складу правопорушення, визначеного ст. 178 КУпАП;
- 2) проаналізувати вплив воєнного стану на динаміку та суспільну небезпеку алкогольних правопорушень;
- 3) узагальнити статистичні показники діяльності Національної поліції у 2022–2024 роках;
- 4) дослідити актуальну судову практику застосування ст. 178 КУпАП;
- 5) визначити ключові проблеми доказування та документування;
- 6) здійснити порівняльно-правовий аналіз законодавства Польщі, Литви та Німеччини;
- 7) сформулювати пропозиції вдосконалення законодавства та практики діяльності поліції України.

Матеріали й методи

Нормативно-правові засади адміністративної відповідальності за правопорушення, передбачені ст. 178 КУпАП. Згідно з цією статтею, встановлено адміністративну відповідальність за розпивання пива, алкогольних та слабоалкогольних напоїв у заборонених місцях, а також за появу в громадських місцях у стані алкогольного сп'яніння, що ображає людську гідність і громадську мораль. Норма складається з трьох частин, які диференціюють відповідальність залежно від повторності та характеру діяння.

Правове регулювання охорони громадського порядку ґрунтується на законах України «Про

Національну поліцію»¹, «Про правовий режим воєнного стану»², а також на підзаконних актах МВС, які регулюють застосування превентивних заходів. Воєнний стан розширює повноваження поліції, встановлюючи додаткові обмеження щодо пересування та перебування громадян у публічних місцях.

Норми ст. 178 КУпАП є найбільш уживаними в практиці забезпечення громадського порядку, оскільки випадки алкогольного сп'яніння часто супроводжують інші порушення, зокрема насильницького чи хуліганського характеру, що підкреслюється й у дослідженнях В. К. Колпакова (2011).

Результати й обговорення

Особливості кваліфікації правопорушень за ст. 178 КУпАП. Правозастосовна практика демонструє такі ключові проблеми:

1. Питання визначення «заборонених місць» значною мірою врегульовано локальними правилами благоустрою, що нерідко призводить до необізнаності громадян та ускладнює доведення факту порушення. Цю проблему відображено і в судовій практиці, де в рішенні Солом'янського районного суду м. Києва³ було зазначено, що брак конкретного посилання на нормативний акт, який установлює заборону, перешкоджає належній кваліфікації діяння.

2. Оцінювання поведінки, що «ображає людську гідність», у судовій практиці є неоднозначним. У рішенні Солом'янського районного суду м. Києва у справі № 760/1215/23 суд дійшов висновку, що сам факт перебування особи в стані алкогольного сп'яніння без виявів агресії не утворює складу адміністративного правопорушення⁴. Водночас в іншому рішенні Окружного адміністративного суду м. Києва у справі № 640/789/22 наголошено, що в умовах воєнного стану саме перебування у стані сп'яніння можна вважати підвищеним ризиком для громадської безпеки⁵.

3. Доведення стану алкогольного сп'яніння має свої особливості. Законодавство не вимагає обов'язкового медичного огляду, а належними доказами можуть бути адміністративний протокол та пояснення свідків. Водночас у науко-

вій літературі наголошено, що для належного правозастосування необхідним є детальний опис об'єктивних ознак сп'яніння, а не використання загальних формулювань (Hryshyn, 2016).

Вплив правового режиму воєнного стану на суспільну небезпеку правопорушень за ст. 178 КУпАП. Воєнний стан суттєво змінює підходи до оцінки таких правопорушень:

1. Погіршення реакції на потенційну загрозу є одним із важливих чинників підвищеної суспільної небезпеки таких діянь. Особи в стані алкогольного сп'яніння значно гірше реагують на сигнали повітряної тривоги чи вимоги евакуації, що створює додаткові ризики для їхньої безпеки та безпеки оточення. У звітах правоохоронних органів зафіксовано випадки ігнорування переходу до укриттів нетверезими громадянами⁶.

2. Порушення комендантської години. Більшість протоколів у 2022–2023 рр. складено у нічний час. Це створює додаткове навантаження на поліцію, що узгоджується з міжнародними дослідженнями про підвищені операційні навантаження поліції у періоди суспільної небезпеки (Stogner, Miller, & McLean, 2022).

3. Психологічні наслідки війни, зокрема тривалий стрес, відчуття небезпеки та соціальна невизначеність, істотно підвищують ризики девіантної поведінки громадян, що відповідає загальним висновкам поведінкових досліджень про зниження самоконтролю та дисципліни в умовах кризових режимів (Hubbard et al., 2024). Схожі закономірності описано також у психологічних дослідженнях, які доводять зв'язок між стресом та поведінковою дезорганізацією в періоди високої загрози (Wu et al., 2021). Це позначилося і на динаміці адміністративних правопорушень: у 2022 році кількість протоколів, складених за ст. 178 КУпАП, зросла приблизно на 18 %, а в регіонах, наближених до зони бойових дій, приріст сягнув 35–40 %. Такі показники наведено в статистичних матеріалах правоохоронних органів⁷. Також це узгоджується з висновками досліджень, у яких встановлено посилення алкогольної девіації під час соціальних криз (Oldham et al., 2021).

4. Підвищення ризику агресивної поведінки є одним із характерних наслідків уживання алкоголю в умовах соціальної напруги та воєнних загроз, що кореспондує з даними досліджень про

¹ Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.

² Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250.

³ Рішення Солом'янського районного суду м. Києва від 13 трав. 2022 р. у справі № 760/4211/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103902400>

⁴ Рішення Солом'янського районного суду м. Києва від 9 лют. 2023 р. у справі № 760/1215/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109453083>

⁵ Рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 14 листоп. 2022 р. у справі № 640/789/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106363243>

⁶ Інформація про стан публічної безпеки та правопорядку (аналітичні звіти за 2022–2023 роки). URL: https://efaidnbmnnnibpccajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fwww.kmu.gov.ua%2Fstorage%2Fapp%2Fsites%2F1%2F17-civik-2018%2Fzvit2023%2Fzvit_NPU_2023.pdf&tabId=1872864142&clen=2350120&chunk=true

⁷ Статистична інформація про адміністративні правопорушення за 2022 рік. Аналітичний звіт Департаменту превентивної діяльності НПУ. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2022/Zvit_polic_2022.pdf

зростання агресивних інцидентів, пов'язаних з уживанням алкоголю під час безпекових криз (Speroni et al., 2023). Алкогольне сп'яніння здатне провокувати хуліганські дії, конфлікти та іншу небезпечну поведінку, що узгоджується з висновками міжнародних досліджень щодо кореляції між уживанням алкоголю та агресивною поведінкою в публічних місцях (Kilian et al., 2024). Схожі випадки відображено в практиці розгляду адміністративних справ, зокрема в рішеннях судів, які фіксують зв'язок між станом сп'яніння та агресивними діями¹.

ше зростання кількості правопорушень, особливо в регіонах, наближених до зони бойових дій.

Близько 63 % правопорушень припадають на частину першу ст. 178 КУпАП, 28 % – на повторні випадки, передбачені частиною другою, а приблизно 9 % стосуються появи в стані сп'яніння, що принижує людську гідність і громадську мораль відповідно до частини третьої цієї статті⁴.

Рис. Динаміка правопорушень за ст. 178 КУпАП у 2021–2024 роках (за даними НПУ)

Статистичний аналіз правопорушень за ст. 178 КУпАП у 2022–2024 роках свідчить про суттєве зростання їх кількості. За офіційними даними, у 2022 році працівники Національної поліції України склали понад 124 тис. протоколів за ст. 178 КУпАП, що на 18 % більше в порівнянні з 2021 роком². Найбільше зростання спостерігають у регіонах, що зазнали воєнних дій: Київській, Дніпропетровській, Харківській, Миколаївській та Одеській областях.

У 2023 році кількість протоколів за ст. 178 КУпАП зросла орієнтовно до 137 тисяч, що пов'язано із частковою стабілізацією суспільного життя в тилових регіонах, масштабним переміщенням населення та психологічними наслідками тривалого воєнного стану³. Дані за 2024 рік (станом на третій квартал) свідчать про подаль-

Судова практика демонструє такі тенденції:

1. Посилений підхід до оцінки суспільної небезпеки простежується в судовій практиці: в одному з рішень суд зазначив, що перебування особи в стані алкогольного сп'яніння під час дії комендантської години саме по собі формує потенційну загрозу громадській безпеці⁵.

2. Значення відеофіксації у доказуванні постійно зростає, адже один із судів визнав відеозапис із бодікамери ключовим доказом, який підтвердив наявність виражених ознак алкогольного сп'яніння та неадекватної поведінки особи⁶. Це узгоджується з міжнародними даними, які підтверджують ефективність відеофіксації як доказового інструменту в адміністративних провадженнях (Cubukcu, Sahin, Tekin, & Topalli, 2023).

3. Практика застосування максимальних санкцій у разі повторних правопорушень посилюється: один із судів зазначив, що повторність у

¹ Рішення Приморського районного суду м. Одеси від 23 жовт. 2022 р. у справі № 522/6743/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105051552>

² Публічний звіт за 2023 рік. URL: <https://npu.gov.ua/diyalnist/zvitnist/richni-zviti>

³ Аналітичні дані про правопорушення за ст. 178 КУпАП (2023–2024 рр.). *Департамент превентивної діяльності*. URL: <https://npu.gov.ua/diyalnist/zvitnist/richni-zviti>

⁴ Там само.

⁵ Рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 14. листоп. 2022 р. у справі № 640/789/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106363243>

⁶ Рішення Вінницького міського суду Вінницької області від 19 квіт. 2023 р. у справі № 127/4667/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109391101>

період воєнного стану свідчить про злісне ігнорування закону та підвищену суспільну небезпеку діяння¹. Дослідження також підтверджують, що повторність адміністративних правопорушень є ключовим чинником для посилення санкцій і превентивних заходів (Wang, Ashton, & Jaafar, 2023).

4. Судова практика підтверджує, що воєнний стан є обставиною, яка підсилює суспільну небезпеку правопорушення: один із судів наголосив, що перебування особи в стані алкогольного сп'яніння в цей період об'єктивно підвищує ризики для громадської безпеки².

Проблеми доказування та документування правопорушень.

1. Однією з поширених проблем правозастосування є формальний підхід до складання адміністративних протоколів: у ряді випадків працівники поліції не зазначають конкретні ознаки алкогольного сп'яніння, що стає підставою для закриття провадження судом³.

2. Недостатня відеофіксація. Попри широке використання бодікамер, у частині справ бракує відеодоказів.

3. Проблемним залишається і питання правильного визначення заборонених місць, оскільки в окремих адміністративних матеріалах працівники поліції не зазначають конкретну норму місцевих правил благоустрою, яка була порушена, що згодом ускладнює доведення складу правопорушення в суді⁴.

4. Брак сторонніх свідків. Це ускладнює доведення в разі оскарження особою протоколу.

5. Суттєвою проблемою є також неналежна фіксація повторності правопорушень: в окремих випадках працівники поліції не перевіряють дані про попередні притягнення особи, що призводить до помилкової кваліфікації та неправильного визначення санкції, на що звернув увагу один із судів⁵.

Актуальні закордонні дослідження свідчать, що публічна поява в стані сп'яніння в багатьох європейських країнах є адміністративним деліктом із підвищеною суспільною небезпекою (Kärner, 2022). Європейські тенденції у сфері регулювання публічної поведінки свідчать про посилення адміністративних механізмів контролю та запрова-

дження жорсткіших превентивних заходів (van Amsterdam et al., 2023). Порівняння українського законодавства із закордонним досвідом дає змогу визначити ефективні моделі регулювання поведінки в громадських місцях під час режимів підвищеної небезпеки. У міжнародних дослідженнях підкреслено, що робота поліції під час надзвичайних правових режимів потребує адаптації процедур і підходів до правозастосування (Perry, Jonathan-Zamir, & Factor, 2024).

1. Польща. Закон «Про виховання у тверезості та протидію алкоголізму» передбачає суворі заборони щодо публічного розпивання алкоголю та застосування «зон нульової толерантності»⁶. Муніципалітет може конфіскувати алкоголь, а розміри штрафів значно перевищують українські.

2. Литва. Закон «Про контроль за алкоголем» встановлює повну заборону на розпивання алкоголю в громадських місцях, окрім спеціально визначених зон⁷. Практикують взаємодію поліції із соціальними службами щодо осіб, які систематично порушують порядок.

3. Німеччина. Регулювання встановлено на рівні федеральних земель. Широко застосовують «алкогольні заборонні зони» під час масових подій, періодів небезпеки та в районах із підвищеною злочинністю⁸. Поліція може тимчасово обмежувати перебування нетверезих осіб у публічних місцях.

Пропозиції щодо вдосконалення законодавства та практики діяльності поліції:

1) удосконалення ст. 178 КУпАП:

- уточнити перелік заборонених місць, включивши зони критичної інфраструктури та укриття;
- визначити появу в стані сп'яніння під час комендантської години як обставину, що підвищує суспільну небезпеку;
- підвищити штрафи в період дії воєнного стану;

2) розширення превентивних повноважень поліції:

- дозволити тимчасово обмежувати перебування особи в певних місцях у разі ризику для безпеки;
- запровадити можливість тимчасової конфіскації алкоголю (аналогічно в Польщі);
- зробити відеофіксацію обов'язковою під час складання протоколів;

3) удосконалення адміністративного провадження:

¹ Рішення Київського районного суду м. Полтави від 12 лип. 2023 р. у справі № 552/1023/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109274470>

² Рішення Печерського районного суду м. Києва від 20 берез. 2022 р. у справі № 757/1983/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112248049>

³ Рішення Солом'янського районного суду м. Києва від 9 лют. 2023 р. у справі № 760/1215/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109453083>

⁴ Рішення Солом'янського районного суду м. Києва від 13 трав. 2022 р. у справі № 760/4211/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103902400>

⁵ Рішення Київського районного суду м. Полтави від 12 лип. 2023 р. у справі № 552/1023/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109274470>

⁶ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. *Dziennik Ustaw*. 1982. Nr 35. Poz. 230. URL: https://www.rops-bialystok.pl/ppwr/wp-content/uploads/2012/07/ustawa_o_wychowaniu_w_trzezwosci.pdf

⁷ Alcohol Control Law of the Republic of Lithuania. *Official Gazette*. 1995. No. 44–1073. URL: https://faolex.fao.org/docs/pdf/lt41418E_1995.pdf

⁸ Polizeigesetze der Bundesländer. Bundesministerium des Innern. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de>

- визначити мінімальний перелік ознак сп'яніння, які обов'язково фіксують у протоколі;
- створити електронний реєстр повторності правопорушень;
- запровадити спрощене провадження для систематичних порушників;
- 4) профілактичні заходи:
 - посилити взаємодію поліції із соціальними службами;
 - проводити інформаційні кампанії щодо небезпеки алкоголю у воєнний час.

Висновки

Проведене дослідження дало змогу встановити, що правопорушення, передбачені ст. 178 КУпАП, у період дії воєнного стану набули принципово нового змісту і значно більшої суспільної ваги. Воєнні події та пов'язані з ними трансформації соціального середовища сформували умови, за яких уживання алкогольних напоїв у публічних просторах або поява в стані сп'яніння призводять до виникнення додаткових загроз як для безпеки конкретної особи, так і для громадського порядку загалом.

Тенденції 2022–2024 років свідчать про значне збільшення кількості протоколів, складених працівниками Національної поліції за ст. 178 КУпАП, що особливо помітно в регіонах поблизу районів активних бойових дій. Під час воєнного стану такі прояви девіантної поведінки часто перешкоджають виконанню вимог комендантського режиму, ускладнюють швидке реагування населення на тривожні сигнали та посилюють ризик виникнення небезпечних інцидентів.

Окреме значення має аналіз судової практики. Рішення, ухвалені у воєнний час, підтверджують тенденцію до жорсткішого оцінювання поведінки осіб у стані алкогольного сп'яніння. Суди обґрунтовують свої позиції тим, що недотримання вимог публічного порядку під час війни здатне створити загрози для обороноздатності, оперативного реагування на надзвичайні ситуації та загальної стабільності суспільства. Водночас залишаються суттєві труднощі в доведенні складу правопорушення, насамперед у

частині належної фіксації ознак сп'яніння та підтвердження обставин повторності.

Виявлені проблеми свідчать про потребу системного удосконалення нормативних та практичних механізмів застосування ст. 178 КУпАП. Необхідно оновити чинне законодавство, уточнити поняття заборонених місць, посилити санкції у період дії особливих правових режимів та унормувати особливості правозастосування в умовах воєнного стану. Важливим є запровадження обов'язкової відеофіксації, стандартизація опису ознак сп'яніння у протоколах, створення електронних баз даних щодо повторних правопорушень та формування чітких алгоритмів для працівників поліції.

Порівняльний аналіз правових систем Польщі, Литви та Німеччини продемонстрував ефективність моделей, орієнтованих на активну превенцію та жорсткіший режим регулювання поведінки в громадських місцях. Застосування зони нульової толерантності, розширені повноваження поліції щодо тимчасового обмеження перебування осіб у певних локаціях, високі штрафи та обов'язкове використання технічних засобів фіксації можна адаптувати й для українських реалій.

Отже, правозастосування ст. 178 КУпАП у період воєнного стану треба здійснювати з огляду на підвищену суспільну небезпеку відповідних діянь та потреби мінімізації ризиків для громадської безпеки. Комплексне оновлення підходів до профілактики й відповідальності, поєднання адміністративно-правових і соціальних інструментів, а також переосмислення ролі поліції як суб'єкта превенції дозволять підвищити ефективність протидії таким правопорушенням.

Подальші наукові розвідки мають бути спрямовані на розроблення інноваційних моделей адаптації адміністративного законодавства до умов тривалих військових загроз, удосконалення механізмів взаємодії органів влади та соціальних служб, а також оцінювання впливу запропонованих реформ на стан публічної та громадської безпеки.

References

- [1] Bytiak, Yu.P., & Bandurka, O.M. (2019). *Administrative law of Ukraine*. Kharkiv: Pravo.
- [2] Cubukcu, S., Sahin, N., Tekin, E., & Topalli, V. (2023). The Effect of Body-Worn Cameras on the Adjudication of Citizen Complaints of Police Misconduct. *Justice Quarterly*, 40(7), 999-1023. DOI: 10.1080/07418825.2023.2222789
- [3] Hryshyn, A.P. (2016). *Administrative-delict relations in Ukraine*. Kharkiv: Pravo.
- [4] Hubbard, G., den Daas, C., Johnston, M., Dunsmore, J., Maier, M., Polson, R., & Dixon, D. (2024). Behavioural Sciences Contribution to Suppressing Transmission of Covid-19 in the UK: A Systematic Literature Review. *International Journal of Behavioral Medicine*, 31(1), 1-18. DOI: 10.1007/s12529-023-10171-4
- [5] Inshyn, M.I. (2020). *Administrative-legal principles of ensuring public safety*. Kharkiv: Pravo.
- [6] Kärner, M. (2022). Interplay between European Union criminal law and administrative sanctions: Constituent elements of transposing punitive administrative sanctions into national law. *New Journal of European Criminal Law*, 13(1), 42-68. DOI: 10.1177/203228442210859

- [7] Kilian, C., Klinger, S., Manthey, J., Rehm, J., Huckle, T., & Probst, C. (2024). National and regional prevalence of interpersonal violence from others' alcohol use: a systematic review and modelling study. *Lancet Regional Health Europe*, 40. DOI: 10.1016/j.lanepe.2024.100905
- [8] Kolpakov, V.K. (2011). *Administrative responsibility*. Kyiv: Yurinkom Inter.
- [9] Oldham, M., Garnett, C., Brown, J., Kale, D., Shahab, L., & Herbec, A. (2021). Characterising the patterns of and factors associated with increased alcohol consumption since COVID-19 in a UK sample. *Drug and Alcohol Review*, 40(6), 890-899. DOI: 10.1111/dar.13256
- [10] Perry, G., Jonathan-Zamir, T., & Factor, R. (2024). Attitudes Toward the Police in Prolonged Emergencies: Findings from the First Year of the COVID-19 Pandemic in Israel. *International Annals of Criminology*, 62(1), 170-196. DOI: 10.1017/cr.2024.2
- [11] Speroni, J., Fanniff, A.M., Edgemon, J.M., Martini, V., & Haas, A.L. (2023). Alcohol mixed with energy drinks and aggressive behaviors in adolescents and young adults: A systematic review. *Clinical Psychology Review*, 104. DOI: 10.1016/j.cpr.2023.102319.
- [12] Stogner, J., Miller, B.L., & McLean, K. (2020). Police Stress, Mental Health, and Resiliency during the COVID-19 Pandemic. *American Journal of Criminal Justice*, 45(4), 718-730. DOI: 10.1007/s12103-020-09548-y
- [13] van Amsterdam, J.G.C., Ramaekers, J.G., Verkes, R.-J., Kuypers, K.P.C., Goudriaan, A.E., & van den Brink, W. (2019). Alcohol- and drug-related public violence in Europe. *European Journal of Criminology*, 17(6), 806-825. DOI: 10.1177/1477370819828324
- [14] Wang, Y., Ashton, J.K., & Jaafar, A.A. (2023). Financial statement fraud, recidivism and punishment. *Emerging Markets Review*, 56. DOI: 10.1016/j.ememar.2023.101033
- [15] Wu, J., Wu, Q., Xia, M., Xiao, J., Yan, X., & Li, D. (2023). A study on mental health and its influencing factors among police officers during the COVID-19 epidemic in China. *Frontiers in Psychiatry*, 14. DOI: 10.3389/fpsy.2023.1192577

Список використаних джерел

- [1] Битяк Ю. П., Бандурка О. М. Адміністративне право України : навч. посіб. Харків : Право, 2019. 512 с.
- [2] Cubukcu S., Sahin N., Tekin E., Topalli V. The Effect of Body-Worn Cameras on the Adjudication of Citizen Complaints of Police Misconduct. *Justice Quarterly*. 2023. Vol. 40. No. 7. P. 999–1023. DOI: 10.1080/07418825.2023.2222789
- [3] Гришин А. П. Адміністративно-деліктні відносини в Україні : монографія. Харків : Право, 2016. 284 с.
- [4] Hubbard G., den Daas C., Johnston M., Dunsmore J., Maier M., Polson R., Dixon D. Behavioural Sciences Contribution to Suppressing Transmission of Covid-19 in the UK: A Systematic Literature Review. *International Journal of Behavioral Medicine*. 2024. Vol. 31. No. 1. P. 1–18. DOI: 10.1007/s12529-023-10171-4
- [5] Іншин М. І. Адміністративно-правові засади забезпечення публічної безпеки : монографія. Харків : Право, 2020. 368 с.
- [6] Kärner M. Interplay between European Union criminal law and administrative sanctions: Constituent elements of transposing punitive administrative sanctions into national law. *New Journal of European Criminal Law*. 2022. Vol. 13. No. 1. P. 42–68. DOI: 10.1177/203228442210859
- [7] Kilian C., Klinger S., Manthey J., Rehm J., Huckle T., Probst C. National and regional prevalence of interpersonal violence from others' alcohol use: a systematic review and modelling study. *Lancet Regional Health Europe*. 2024. Vol. 40. DOI: 10.1016/j.lanepe.2024.100905
- [8] Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 352 с.
- [9] Oldham M., Garnett C., Brown J., Kale D., Shahab L., Herbec A. Characterising the patterns of and factors associated with increased alcohol consumption since COVID-19 in a UK sample. *Drug and Alcohol Review*. 2021. Vol. 40. No. 6. P. 890–899. DOI: 10.1111/dar.13256
- [10] Perry G., Jonathan-Zamir T., Factor R. Attitudes Toward the Police in Prolonged Emergencies: Findings from the First Year of the COVID-19 Pandemic in Israel. *International Annals of Criminology*. 2024. No. 62 (1). P. 170–196. DOI: 10.1017/cr.2024.2
- [11] Speroni J., Fanniff A. M., Edgemon J. M., Martini V., Haas A. L. Alcohol mixed with energy drinks and aggressive behaviors in adolescents and young adults: A systematic review. *Clinical Psychology Review*. 2023. Vol. 104. DOI: 10.1016/j.cpr.2023.102319.
- [12] Stogner J., Miller B. L., McLean K. Police Stress, Mental Health, and Resiliency during the COVID-19 Pandemic. *American Journal of Criminal Justice*. 2020. Vol. 45. No. 4. P. 718–730. DOI: 10.1007/s12103-020-09548-y

- [13] van Amsterdam J. G. C., Ramaekers J. G., Verkes R.-J., Kuypers K. P. C., Goudriaan A. E., van den Brink W. Alcohol- and drug-related public violence in Europe. *European Journal of Criminology*. 2019. No. 17 (6). P. 806–825. DOI: 10.1177/1477370819828324
- [14] Wang Y., Ashton J. K., Jaafar A. A. Financial statement fraud, recidivism and punishment. *Emerging Markets Review*. 2023. Vol. 56. DOI: 10.1016/j.ememar.2023.101033
- [15] Wu J., Wu Q., Xia M., Xiao J., Yan X., Li D. A study on mental health and its influencing factors among police officers during the COVID-19 epidemic in China. *Frontiers in Psychiatry*. 2023. Vol. 14. Article 1192577. DOI: 10.3389/fpsy.2023.1192577

HORBUNOVA Oksana

PhD in Law, Associate Professor of the Department of Administrative and Legal Disciplines of the Educational and Scientific Institute of Law and Psychology of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-0722-6867>

Administrative Liability for Offences under Art. 178 of the Code of Ukraine on Administrative Offences during Martial Law: a Theoretical and Practical Analysis

Abstract. The article provides a comprehensive theoretical and practical examination of administrative liability for offences stipulated in Article 178 of the Code of Ukraine on Administrative Offences, taking into account the specific legal conditions of martial law introduced as a result of the armed aggression of the Russian Federation. It is emphasized that being publicly intoxicated or consuming alcoholic beverages in prohibited areas during wartime represents an increased public danger, as such behaviour may lead to violations of curfew restrictions, hinder timely responses to air-raid alerts, and create additional risks for public safety and social stability. The article analyses the dynamics of such offences in 2022–2024, demonstrating a significant rise in their number, particularly in regions located near active combat zones. Special attention is paid to the activities of the National Police of Ukraine related to detecting, recording, and documenting these offences, highlighting key challenges such as the formal nature of administrative protocols, insufficient use of video recording, and difficulties in establishing repeated violations. The study also examines recent case law from the Unified State Register of Court Decisions, which indicates a tendency toward stricter judicial assessment of alcohol-related misconduct under martial law and heightened evidentiary requirements. Based on a comparative review of regulatory approaches in Poland, Lithuania, and Germany, the article proposes directions for improving Ukrainian legislation and law enforcement practice, including clarification of prohibited public areas, increased sanctions, mandatory video documentation, and expanded preventive powers of the police. The research concludes that there is an urgent need for a comprehensive modernization of state policy aimed at counteracting alcohol-related offences during martial law and strengthening mechanisms for ensuring public order and safety.

Keywords: administrative liability; public order; alcohol intoxication; martial law; National Police; administrative offence.